

τέρμα

τέρμα, το, ουσ. [<αρχ. τέρμα], το τέρμα. **1.** το τέλος μιας διαδρομής, ιδίως εκεί όπου καταλήγουν τα αστικά λεωφορεία της γραμμής: «μετά από τρεις στάσεις θα φτάσουμε στο τέρμα». (Λαϊκό τραγούδι: *περπάτα να προλάβουμε να φτάσουμε στο τέρμα*). **2α.** (στη γλώσσα του ποδοσφαίρου) η εστία που υπερασπίζεται ο τερματοφύλακας για να μην παραβιαστεί από αντίπαλο παίκτη: «σ' όλη τη διάρκεια του αγώνα ο τερματοφύλακας δεν απομακρύνθηκε στιγμή απ' το τέρμα του». **β.** το γκολ: «η ομάδα μας δέχτηκε τρία τέρματα». **3α.** ως επιφών. αγανάκτησης **τέρμα!** φτάνει, μέχρις εδώ, δεν έχει άλλο, δεν πάει άλλο, δεν αντέχω άλλο: «βαρέθηκα τόσο καιρό να σ' ακούω να λες αυτές τις αηδίες. Επιτέλους, τέρμα! || τέρμα το τσιγάρο! || το ποτό τέρμα! || τέρμα τα παιχνίδια, γιατί αρχίζει η δουλειά!». (Λαϊκό τραγούδι: *γεια σου πόνε, γεια σου ψέμα, τέρμα στα φαρμάκια, τέρμα*). **β.** σταμάτα! σταματήσαμε! φτάσαμε(!): «μέχρι εδώ ήταν η διαδρομή, παιδιά, τέρμα!». **4α.** ως επίρρ., εντελώς: «άνοιξε τέρμα τη βρύση || πάτησε τέρμα το γκάτζι || άνοιξε τέρμα το ραδιοφωνάκι του». **β.** στο τέλος, τελικά. (Λαϊκό τραγούδι: *ένατον, στα βάσανά μου θα 'σαι η παρηγοριά μου! δέκατον, λοιπόν, και τέρμα· μη μου πεις ποτέ σου ψέμα!*). (Ακολουθούν 18 φρ.)·

- *βάζω τέρμα*, (στη γλώσσα του ποδοσφαίρου) πετυχαίνω γκολ: «σε κάθε παιχνίδι θα βάλει τουλάχιστον ένα τέρμα»·

- *βάζω τέρμα* (σε κάτι), βλ. φρ. *δίνω τέρμα* (σε κάτι)·

- *βρίσκεται στο τέρμα της ζωής του*, βλ. λ. [ζωή](#)·

- *δίνω τέρμα* (σε κάτι), **α.** τερματίζω, παύω, σταματώ κάτι, δίνω σε κάτι οριστικό τέλος: «δώσαμε τέρμα στη συνεργασία μας || ο νέος διευθυντής υποσχέθηκε πως θα δώσει τέρμα σε κάθε αυθαιρεσία». **β.** διακόπτω ένα δεσμό ή σχέση: «έδωσα τέρμα στο δεσμό μας, γιατί είχε αρχίσει να μου μιλάει για γάμο»·

- *έβαλε τέρμα στη ζωή του ή έδωσε τέρμα στη ζωή του*, βλ. λ. [ζωή](#)·

- *είμαι και τέρμα*, **α.** είμαι εντελώς κουρασμένος, είμαι εξουθενωμένος: «παιδιά, δεν κάνω βήμα παραπέρα, γιατί είμαι και τέρμα». **β.** είμαι ψυχικό ράκος: «μετά το θάνατο του πατέρα μου είμαι και τέρμα». **γ.** βρίσκομαι στα τελευταία μου, είμαι ετοιμοθάνατος: «οι γιατροί αποφάσισαν πως είμαι και τέρμα». (Λαϊκό τραγούδι: *είμαι και τέρμα θα πεθάνω, βοήθησέ με τι να κάνω!*)·

- *είναι στο τέρμα της ζωής του*, βλ. λ. [ζωή](#)·

- *μένω στο τέρμα ή μένω τέρμα*, το σπίτι μου είναι στο τέλος μιας διαδρομής, ιδίως εκεί όπου καταλήγουν τα αστικά λεωφορεία της γραμμής: «επειδή η απόσταση είναι μεγάλη, γιατί μένω στο τέρμα, πρέπει να πάρουμε ταξί»·

- *σημειώνω τέρμα*, (στη γλώσσα του ποδοσφαίρου) βλ. φρ. *βάζω τέρμα*·

- *τέρμα γκάτζια ή τέρμα τα γκάτζια*, βλ. λ. [γκάτζι](#)·

- *τέρμα Θεού*, τόπος, τοποθεσία πολύ απομακρυσμένη: «δεν τον επισκέπτομαι συχνά, γιατί μένει τέρμα Θεού»·

- *τέρμα* (και) *τελείωσε*, βλ. φρ. *πάει και τέλειωσε*, βλ. λ. *πάει*·

- *τέρμα και τω Θεώ δόξα*, βλ. συνηθέστ. *τέλος και τω Θεώ δόξα*, λ. *τέλος*·

- *τέρμα τ' αστεία*, **α.** έκφραση με την οποία προτρέπουμε κάποιον να σοβαρευτεί, να ενεργοποιηθεί για τη συνέχιση μιας εργασίας ή υπόθεσης που έχει παραμεληθεί: «έλα, αρκετά καλαμπουρίσαμε. Τέρμα τ' αστεία κι εμπρός, δουλειά!». **β.** δηλώνει και το τέλος της ανοχής μας: «από δω και πέρα, τέρμα τ' αστεία και θέλω να 'σαι τυπικός μαζί μου». **γ.** δηλώνει και τον τερματισμό μιας σχέσης ή ερωτικού δεσμού (Λαϊκό τραγούδι: *τελειώσαμε, τέρμα τ' αστεία και γεια χαρά!*)·

- **τέρμα** τα **δίφραγκα!** (ιδίως για παροχή) δεν έχει άλλο, τελείωσε· βλ. και λ. **δίφραγκο**·

- **τέρμα** τα **ψέματα**, βλ. λ. **ψέμα**·

- το **τέρμα** της ζωής, ο θάνατος: «λίγο πριν από το **τέρμα** της ζωής του έδωσε την ευχή του στα παιδιά του». (Λαϊκό τραγούδι: κι έτσι φτάσαμε **στο τέρμα της ζωής** και μας βάλανε βαθιά στη μαύρη γης πλάι πλάι και τους δυο σε μια γωνιά, διακρίσεις δεν υπάρχουν τώρα πια)·

- **φτάνω μέχρι το τέρμα** (κάτι) ή **φτάνω στο τέρμα** (κάτι) ή **φτάνω ως το τέρμα** (κάτι), ολοκληρώνω κάτι: «αφού εγώ την άρχισα, είμαι αποφασισμένος να φτάσω μέχρι το **τέρμα** τη δουλειά μονάχος μου».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας